

Олашин В. В.,
адвокат (приватна практика),
здобувач ступеня доктора філософії,
випускник аспірантури 2022 року
Ужгородського національного університету

ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ З ПРИВОДУ РІШЕНЬ, ДІЙ АБО БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ ТА ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ: АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ

Анотація. Стаття присвячена виконанню судових рішень державою у визначеному законом порядку. Розглядається важливість ефективного виконання судових рішень для забезпечення справедливості, відновлення порушених прав та зміцнення довіри до правосуддя. Ефективне виконання судових рішень забезпечує збереження правової держави та розвиток справедливого суспільства. Також визначено роль виконання судових рішень у забезпеченні законності та правової відповідальності. Розглядається відповідальність державних та приватних виконавців, які не дотримуються судових рішень, з боку компетентних органів.

У даній науковій статті досліджується значення оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних та приватних виконавців у суді як форми судового контролю за виконанням судових рішень в адміністративних справах. Виявляється, що така практика сприяє забезпеченню правової відповідальності виконавців та зміцненню довіри до виконавчої системи в цілому. Водночас, оскарження рішень надає учасникам виконавчого провадження можливість захистити свої права та інтереси, сприяючи справедливому та ефективному виконавчому процесу.

Досліджується форма, в якій здійснюється судовий контроль – подання позовної заяви, яка забезпечує негайну реакцію на порушення прав, свобод та інтересів учасників виконавчого провадження. Цей механізм гарантує швидкий та ефективний захист прав та інтересів відповідно до законодавчих процедур.

Аналізується важливість розгляду справи в адміністративному суді як механізму контролю за правильністю виконавчих дій та забезпечення правової відповідальності в разі порушення прав, свобод чи інтересів учасників виконавчого провадження.

У статті також досліджуються процедурні аспекти апеляційних скарг на судові рішення у справах, що підпадають під вказані прововідносини. Вказується, що апеляційні скарги можуть бути подані протягом десяти днів з дня їх проголошення. Крім того, підкреслюється, що апеляційний суд розглядає справу протягом десятиденного строку після завершення терміну подання апеляційної скарги з повідомленням учасників справи.

Ключові слова: державний виконавець, приватний виконавець, оскарження рішень, оскарження дій, оскарження бездіяльності, виконавче провадження, судове рішення.

Olashyn V. V. Proceedings in cases related to decisions, actions, or inaction of the state enforcement service and private executor: analysis of specifics and effectiveness of judicial control

Abstract. The article is devoted to the execution of court decisions by the state in accordance with the law. The importance of effective execution of court decisions to ensure justice, restore violated rights and strengthen confidence in justice is considered. Effective execution of court decisions ensures the preservation of the rule of law and the development of a just society. The role of execution of court decisions in ensuring legality and legal responsibility is also defined. The responsibility of public and private executors who do not comply with court decisions on the part of competent authorities is considered.

This scientific article examines the significance of challenging the decisions, actions or inaction of state and private executives in court as a form of judicial control over the execution of court decisions in administrative cases. It turns out that this practice contributes to ensuring the legal responsibility of executors and strengthening trust in the executive system as a whole. At the same time, the appeal of decisions gives the participants of enforcement proceedings the opportunity to protect their rights and interests, contributing to a fair and effective enforcement process.

The form in which judicial control is carried out – the filing of a claim, which ensures an immediate reaction to the violation of the rights, freedoms and interests of the participants in the executive proceedings – is being studied. This mechanism guarantees quick and effective protection of rights and interests in accordance with legal procedures.

The importance of consideration of the case in the administrative court as a mechanism for monitoring the correctness of executive actions and ensuring legal liability in case of violation of the rights, freedoms or interests of the participants in executive proceedings is analyzed.

The article also examines the procedural aspects of appeals against court decisions in cases that fall under the specified guidelines. It is indicated that appeals can be submitted within ten days from the day of their announcement. In addition, it is emphasized that the appellate court considers the case within a ten-day period after the end of the term for filing an appeal with notification of the parties to the case.

Key words: *state executor, private executor, appeal of decisions, appeal of actions, appeal of inaction, enforcement proceedings, court decision.*

Постановка проблеми. Незважаючи на існуючий механізм судового контролю за виконанням судових рішень у адміністративних справах, виникають питання щодо його ефективності, правової відповідальності виконавців та відповідного рівня довіри до виконавчої системи. Проблемою є необхідність аналізу та оцінки ролі цього механізму, виявлення його недоліків та можливих шляхів вдосконалення з метою забезпечення справедливого та ефективного виконавчого процесу.

Метою статті є дослідження та аналіз форми судового контролю за виконанням судових рішень у адміністративних справах, зокрема оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних та приватних виконавців. Основними завданнями статті є визначення ролі цього механізму в забезпеченні правової відповідальності виконавців, розгляд практичних аспектів його застосування та оцінка його впливу на довіру до виконавчої системи. Таке дослідження сприятиме розумінню ефективності судового контролю та виявленню можливих шляхів його вдосконалення для забезпечення справедливого та ефективного виконавчого процесу.

Виклад основного матеріалу. Держава, як гарант правової системи, виконує важливу роль у забезпеченні виконання судових рішень. Одним із основних принципів правосуддя є примусове виконання судових рішень, що дозволяє забезпечити справедливість і зміцнити довіру громадян до юстиції [1].

Закони України передбачають спеціальні механізми та процедури, що регулюють виконання судових рішень. Це створює правовий режим, який забезпечує ефективність і прозорість процесу виконання судових рішень. У визначений законом порядок виконання

рішень залучаються відповідні органи державної виконавчої служби або приватні виконавці з метою забезпечення виконання судових актів.

Зазначений законний порядок виконання судових рішень має кілька важливих аспектів. По-перше, він передбачає примусові заходи для забезпечення дотримання судових рішень, такі як арешт майна, вилучення коштів, призначення санкцій тощо. Це робить неможливим ухилення від виконання судових рішень та стимулює виконавців діяти згідно з встановленими судом ухвалами.

По-друге, виконання судових рішень є гарантією для осіб, які мають право на виконання судових актів. Воно забезпечує їм можливість отримати справедливість і відновити порушені права. Це особливо важливо в ситуаціях, коли існує ризик неповернення заборгованості, шкоди чи інших наслідків порушення прав [2].

Учасники виконавчого провадження (крім державного та приватного виконавця) та особи, залучені до виконавчих дій, мають право звертатися до адміністративного суду у разі порушення їхніх прав, свобод чи інтересів державними та приватними виконавцями. Згідно зі ст. 287 Кодексу адміністративного судочинства України, учасники виконавчого провадження мають можливість подати позовну заяву до адміністративного суду, якщо вони вважають, що дії чи бездіяльність виконавців порушують їхні права, свободи чи інтереси, і якщо іншим законом не передбачений інший порядок оскарження таких рішень, дій чи бездіяльності. Подання позовної заяви до адміністративного суду дає можливість розглянути справу, встановити факти порушення та прийняти відповідні рішення для відновлення порушених прав [3].

Це створює учасникам виконавчого провадження додатковий механізм захисту їхніх прав в адміністративному суді, дає можливість оскаржувати рішення та дії державних та приватних виконавців, коли такі дії порушують їхні законні права та інтереси, забезпечує додатковий рівень контролю за діями виконавців та сприяє забезпеченню справедливого виконавчого процесу.

Стосовно механізму, то особи, які мають намір звернутися до адміністративного суду із позовною заявою, повинні дотриматися певних строків подання цієї заяви. Ці строки визначаються залежно від ситуації, існують два основних випадки.

У першому випадку, якщо особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів, позовну заяву слід подати протягом десяти днів з моменту, коли ця особа отримала таку інформацію або мала можливість дізнатися про порушення.

У другому випадку, якщо особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів і вона оскаржує постанову про відкладення провадження виконавчих дій, позовну заяву слід подати протягом трьох днів з моменту, коли особа отримала таку інформацію або мала можливість дізнатися про порушення [3].

Дотримання встановлених строків подання позовної заяви є важливим елементом процедури оскарження. Відповідне своєчасне подання заяви дозволяє особам ефективно відстоювати свої права та інтереси перед адміністративним судом.

Відповідним органом державної виконавчої служби є відповідач у справах, пов'язаних з рішеннями, діями або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби. У випадку, коли йдеться про рішення, дії або бездіяльність приватного виконавця, відповідачем є приватний виконавець.

Адміністративна справа, яка стосується рішень, дій або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби, або приватного виконавця, розглядається судом упродовж десяти днів після відкриття провадження у справі. Цей строк має на меті забезпечити

швидкий і ефективний процес вирішення спорів щодо виконавчого провадження.

Адміністративний суд має компетенцію розглядати справи, пов'язані з діями або бездіяльністю державного виконавця чи інших посадових осіб органу державної виконавчої служби, а також приватного виконавця. Його завдання полягає в забезпеченні справедливого і незалежного розгляду цих справ з метою захисту прав та інтересів учасників виконавчого провадження [3].

Адміністративні справи, пов'язані з рішеннями, діями або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби стосовно виконання рішень, ухвалених місцевим загальним судом як адміністративним судом, розглядаються самим місцевим загальним судом як адміністративним судом, що видав виконавчий лист. Це забезпечує збереження єдності судового процесу та зручну локалізацію розгляду справи на рівні місцевого суду.

У разі незгоди з рішенням суду учасники справи мають право подати апеляційну скаргу протягом десяти днів з моменту оголошення рішення. Апеляційна інстанція розглядає справу протягом десятиденного строку після закінчення строку для подання апеляційної скарги, повідомляючи учасників справи про це. Цей термін дозволяє швидко вирішувати спори та забезпечує можливість оскарження рішень у відповідній апеляційній інстанції [3].

Висновки. Отже, застосування такої форми судового контролю за виконанням судових рішень в адміністративних справах, як оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних та приватних виконавців сприяє забезпеченню правової відповідальності виконавців, а також зміцнює довіру до виконавчої системи в цілому. Водночас, це забезпечує учасникам виконавчого провадження можливість захистити свої права та інтереси, що сприяє забезпеченню справедливого та ефективного виконавчого процесу.

Форма в якій застосовується вказаний судовий контроль забезпечує термінове реагування на порушення прав, свобод та

інтересів осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні, шляхом подання позовної заяви. Вона гарантує можливість швидко та ефективно захищати свої законні права та інтереси відповідно до процедур, встановлених законодавством.

Розгляд справи в адміністративному суді є важливим механізмом контролю за правильністю здійснення виконавчих дій і забезпечення правової відповідальності в разі порушення прав, свобод чи інтересів учасників виконавчого провадження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Закон України «Про виконавче провадження» від 02 червня 2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>.
3. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV : із зм. і доп. станом на 27.04.2021 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36. № 37. Ст. 446.